

Glosolalija: zašto kršćani mogu na bogoslužju govoriti u jezicima bez tumačenja

Ervin Budiselić
Biblijski institut, Zagreb
ebudiselic@bizg.hr

UDK:27-72;277
Izvorni znanstveni članak
Primljeno: 7, 2016.
Prihvaćeno: 9, 2016.

Sažetak

Članak analizira tematiku govorenja u jezicima, posebice pitanje mogu li kršćani govoriti u jezicima na bogoslužju, a da se taj govor ne tumači. U prvome dijelu članak predstavlja različita gledišta o govorenju u jezicima koja postoje među kršćanima. U drugome dijelu uvodno se raspravlja o problematici različitog prikaza govora u jezicima u 1. Korinćanima i Djelima apostolskim, a nakon toga slijedi tekstualna analiza ključnih dijelova 1. Korinćanima i Djela apostolskih. Na temelju analize, kao najbolje rješenje različitog prikaza govora u jezicima u 1. Korinćanima i Djelima apostolskim, predlaže se razlika između govorenja u jezicima kao osobne pobožnosti i govorenja u jezicima u svrhu službe. Treći dio članka donosi osvrt i sažetak teme pa se zaključuje kako kršćani mogu govoriti u jezicima na bogoslužju te da ne treba svako govorenje u jezicima biti protumačeno.

Ključne riječi: glosolalija, govorenje u jezicima, darovi Duha, 1. Korinćanima 12-14, Djela apostolska

Uvod

Od samih početaka pa do danas, Crkva je bila podijeljena vezano uz razna pitanja i teološke teme. Jedna od tih tema je i glosolalija ili „govorenje u jezicima“. Začudujuće je kako nešto što po svojoj definiciji ima ishodište u Božjoj milosti može podijeliti kršćane. Na temelju iste Biblije, kršćani povezuju glosolaliju s pr-

votnim znakom krštenja Duhom, dok drugi tu ideju pak odbacuju. Neki misle da su jezici stvar prošlosti, tvrdeći da su glosolalija, kao i ostali čudesni darovi, prestali postojati onda kada je Biblija bila napisana. Posljedično, lako se izgubiti u mnoštvu mišljenja i tumačenja.

Glavna tema ovog članka neće biti glosolalija općenito, nego jedno specifično pitanje vezano uz nju: mogu li kršćani istovremeno govoriti u jezicima na bogoslužju, ili moraju govoriti „jedan po jedan“? Vjernici u pentekostnim i karizmatiskim crkvama u kontekstu bogoslužja i molitve često prakticiraju istovremeno zajedničko pjevanje ili molitvu u jezicima. Kritičari tada ukazuju na Djela i 1. Korinćanima, 14. poglavlje, tvrdeći da su vjernici u Djelima, u 2. poglavlju, govorili istovremeno u jezicima, ali su njihov govor drugi mogli razumjeti. A Pavao u 1. Korinćanima jasno kaže da oni koji imaju dar jezika, moraju govoriti „jedan po jedan“. Znači li to da imamo dva različita i suprotna učenja na temu glosolalije?

Da bismo ispravno razumjeli razlike između ova dva teksta, prvo moramo analizirati tekst, što će nam pomoći rekonstruirati specifične povijesne okolnosti ili kontekst na koji se ovi tekstovi odnose. Tek se tada možemo vratiti na biblijski tekst i razumjeti ostale potencijalno nejasne stvari. Čineći tako, pokazat ćemo da Biblija podržava ideju zajedničkog istovremenoga govorenja u jezicima. U skladu s time, u prvome ćemo dijelu kratko predstaviti različite ideje i poimanja glosolalije među kršćanima. U drugome ćemo dijelu ukazati na problematične razlike koje postoje između 1. Korinćanima, 14. poglavlja i Djela apostolskih vezano uz glosolaliju, i nakon toga ćemo analizirati određene dijelove tih dvaju dokumenata. Dio analize bit će rekonstrukcija povijesnih okolnosti (posebice u Korintu) koja će nam pomoći ispravno razumjeti te tekstove. U trećem dijelu, sažet ćemo rezultate istraživanja i ponuditi određene reflektivne tvrdnje, ustvrđujući da kršćani na bogoslužju istovremeno mogu govoriti u jezicima te da svaki govor u jezicima ne treba biti tumačen.

Različita poimanja dara glosolalije

Pojam glosolalija složenica je dviju riječi: imenice *glōssa*, koja označava „jezik“ kao organ okusa, „govor ili vrsta govora“, ili „jezik“, i glagola *laleo* „govoriti, reći, izreći, propovijedati“. Odatle i slijedi izraz „govoriti u jeziku“ ili „jezicima“. Sam pojam *glossolalia* ne postoji u Novome zavjetu, ali se pojavljuje kao složenica dviju spomenutih riječi (Mk 16,17; Dj 10,44–46; 19,6; 1 Kor 14). Ponekad te izraze prate pridjevi *heteros* „drugo“, „razno“ (Dj 2,4) i *kainos* „novo“ (Mk 16,17), tvoreći izraze poput „govoriti drugim“ ili „novim jezicima“. U nekim engleskim biblijskim prijevodima koriste se izrazi „govoriti stranim / tuđim jezikom (jezik u smislu organa)“, „govoriti u stranim / tuđim jezicima (jezik komunikacijskog sustava)“ ili „govoriti drugim jezicima“. Međutim, takvi prijevodi slabe izvornu

Pavlovu misao jer, kao što to Reinhold Ulonska (1996, 124) primjećuje, zamijeniti izraz „govoriti u jezicima (engl. *tongue*)“ s izrazima „govoriti stranim jezikom (engl. *language*)“ ili „drugim jezicima“ (engl. *languages*), predmnijeva da Pavao govori o jezicima koji se mogu naučiti i savladati.

Različitost u nazivlju otkriva različitost u mišljenju. Kada kršćani počnu razgovarati o glosolaliji, moguće je susresti se s različitim idejama glede ishodišta, naravi, svrhe i prakticiranja glosolalije. Glede ishodišta glosolalije, većina kršćana vjeruje da je Duh Sveti njezino ishodište. Drugo je gledište tvrdnja gdje su svi slučajevi glosolalije emocionalni govori te se ljudska psiha smatra njezinim ishodištem. U skladu s time, tvrdi se kako su učenici koji su progovorili u jezicima na Pedesetnicu, duže vrijeme bili u iščekivanju dolaska Duha Svetoga, i kada je On napokon došao, njihovo oduševljenje očitovalo se u emocionalno nabijenom, čak i divljem nekontroliranom govorenju. Kirsopp Lake objašnjava glosolaliju kao „uklanjanje prepreka uslijed emocionalnog stresa“ (prema navodu u Williams 1996, 2:214). Konačno, budući da se fenomen glosolalije pojavljuje i izvan kršćanstva, neki vjeruju da takve manifestacije imaju demonsko ishodište.

Glede naravi glosolalije, možemo sažeti tri glavna gledišta. Prema prvome gledištu, koje prihvaća većina pentekostalaca, sposobnost govorenja u jezicima pripisuje se djelovanju Duha. Duh je taj koji proviđa govor kojim osoba govori, ali ga ne razumije, no takav govor ima razuman sadržaj. Govor se ne događa u nekoj vrsti ljudskog jezika, već u drugoj vrsti jezika – drugačijoj po svojoj kvaliteti, ne kvantiteti. Prema drugom gledištu, ljudi su na Dan pedesetnice i u drugim slučajevima govorili u tuđim zemaljskim jezicima koje nisu razumjeli, i to nije imalo nikakve veze s njihovom podsviješću. Treće je gledište tvrdnja prema kojoj neki zaključuju da Pavao, spominjući „anđeoske jezike“ u 1. Korinćanima, 13. poglavlju, opisuje misteriju govorenja u jezicima. Dakle, oni koji govore u jezicima, govore nekom vrstom anđeoskih¹ jezika.

Kada se govori o svrsi glosolalije, pentekostanci načelno smatraju da postoje dvije: glosolalija za osobnu izgradnju (osobna pobožnost), koja se očituje u molitvi, štovanju i obožavanju Boga, i glosolalija za izgradnju Crkve, kada se takav govor treba tumačiti tako da i ostali članovi Crkve budu izgrađeni (usp. Jambrek 2007, 106-107). Druga teorija pripisuje glosolaliju misionarskoj aktivnosti prve Crkve, tvrdeći da je Bog trajno obdario apostole čudesnim znanjem stranih je-

1 Fee (1996, 170) ustvrđuje kako su Korinćani vjerojatno smatrali glosolaliju “jednim od dokaza da su već dosegli nešto od budućeg nebeskog statusa”. Williams (1996, 2:396) tvrdi kako je teško izjednačiti anđeoske jezike s glosolalijom jer je Duh onaj koji proviđa govor. U tu svrhu navodi citat Ralph P. Martina koji objašnjava kako je „anđeoski jezici“ vjerojatno židovski izraz kojim se opisuje uzvišeni molitveni govor, primjeren za štovanje, te zaključuje kako je to drugi način za „duhovni govor koji kao da dolazi s neba, čak i ako se doslovno ne odnosi na govor anđela“.

zika na kojima su onda bili u stanju naviještati Evanđelje.² Slično ovoj teoriji, neki će kršćani reći kako je glosolalija bila samo privremeni znak koji je služio za davanje božanske potvrde poslanju apostola te je nagovješćivao univerzalnost Evanđelja (cf. Schaff).

Stav oko toga kada, kako i na koji način se glosolalija treba prakticirati, u velikoj mjeri ovisi o razumijevanju njezine svrhe. Oni koji smatraju da su jezici stvar prošlosti, neće tražiti očitovanje takvih manifestacija.³ Oni koji povezuju glosolaliju s demonskim manifestacijama, bit će protiv nje. Oni koji smatraju da glosolalija predstavlja govorenje ovozemaljskim jezicima koje osoba nikad nije učila, no Bog joj čudesno daje sposobnost znanja drugog jezika, bit će otvoreni za takve manifestacije.⁴ No čak i među onima koji zagovaraju nužnost ovakvih manifestacija postoje razlike glede toga kada, gdje i kako se glosolalija treba prakticirati. Pentekostalci vide potrebu za glosolalijom, ali ne slažu se svi vezano uz to kada jezike treba tumačiti te koji učinak glosolalija ima na nevjernike. Neki tvrde da se *svaki* govor u jezicima treba tumačiti na temelju Pavlove upute u 1. Korinćanima 14,27 jer ako nevjernik čuje ovakav govor, to će imati negativan (odbojan) učinak na njega. Drugi pak tvrde, na temelju Djela apostolskih, da se svaki govor u jezicima ne treba tumačiti. To je potrebno činiti samo ponekad. Svjesni su da glosolalija može biti odbojna nevjernicima, no istovremeno, takve manifestacije mogu, kao u slučaju Djela apostolskih, 2. poglavlja, u ljudi stvoriti zanimanje i otvorenost za poruku Evanđelja. Budući da se mišljenja razlikuju, potrebno je analizirati zapise o glosolaliji u Djelima i 1. Korinćanima ako želimo pronaći odgovore na ta pitanja.

- 2 Na početku pentekostnog pokreta u 20. stoljeću, neki su pentekostalci vjerovali da fenomen jezika označava obnovu misionarskih jezika koji će osposobiti Crkvu za rapidnu evangelizaciju. Danas, takvo se gledište odbacuje iako u povijesti imamo slučajeve gdje su vjernici pod nadahnućem Duha govorili stranim jezicima koje nikada nisu učili, a drugi su ih mogli razumjeti. Za dodatne informacije o toj temi na hrvatskom, vidi Leksikon evandeoskog kršćanstva, članak "Dar tumačenja jezika".
- 3 "Čuda... pripadaju razdoblju otkrivenja, i javljaju se samo onda kada Bog govori svojem narodu kroz odabrane i potvrđene glasnike, otkrivajući tako svoje namjere... i kada se to razdoblje otkrivenja završi, razdoblje čuda je, sukladno tomu, također prestalo" (Stitzinger 2003, 172).
- 4 U prošlosti su evandeoske i wesleyanske vođe smatrali jezike sotonskom laži i prijevarom. „Wesleyjevci više ne gledaju na jezike kao na sotonski fenomen; no istovremeno nastavljaju postavljati pitanje je li govorenje jezicima u skladu s novozavjetnom praksom. Osnovni razlog koji navode jest uvjerenje da su jezici spomenuti u Bibliji bili stvarni govorni jezici, a današnji fenomen jezika to nije“ (Faupel 1996, 108).

Djela i 1. Korinćanima – dva aspekta iste priče

Problematika glosolalije između Djela apostolskih i 1. Korinćanima, 14. poglavlja

Djela apostolska i 1. Korinćanima, 14. poglavlje, predstavljaju dva aspekta glosolalije. I dok je u oba slučaja Duh Sveti taj koji preko ljudskog duha provida govor i osposobljava osobu da govori, moli ili pjeva u jezicima, ono što se dogodilo u Djelima, na prvi pogled razlikuje se od uputa danih u 1. Korinćanima. Korinćanima je Pavao dao četiri važne upute glede glosolalije: a) tumačenje *mora* uvijek slijediti nakon govora u jezicima (1 Kor 14,13); b) svaka vrsta govora *mora biti razumljiva drugima* tako da se mogu izgrađivati (1 Kor 14,16–17); c) govoriti u jezicima može *jedna po jedna osoba*, ali ne više od tri zaredom bez tumačenja (1 Kor 14,27); d) ako nema tumača, osoba koja je obdarena jezikom u crkvi mora *šutjeti i govoriti samo sebi i Bogu* (1 Kor 14,28). Jesu li ove upute primjenjive na knjigu Djela apostolskih? Ne sasvim jer u Djelima imamo drukčije zapise glosolalije.

U Djelima, 2. poglavlju, očito je da su ljudi čuli glosolaliju i da ih je to privuklo da doznaju nešto više o tome neobičnom događaju. Vidjet ćemo da ti jezici nisu bili ljudski / zemaljski jezici (dijalekti), već „hetero“ jezici (jezici druge vrste) nadahnuti Duhom Božjim. Međutim, okupljeni ljudi čuli su govor učenika na svojim vlastitim jezicima, što je samo po sebi bilo čudo slušanja. Suprotno Pavlovoj uputi u 1. Korinćanima, 14. poglavlju, učenici su govorili u jezicima istovremeno te nisu pokazivali namjeru protumačiti sadržaj svojih govora. Međutim, Bog je protumačio te jezike ljudima,⁵ a sadržaj je govora bio hvaljenje Boga.

U Djelima, u 10. poglavlju, govorenje pogana u Cezareji u jezicima židovski su vjernici razumjeli kao veličanje Boga, ne zato što je bilo prisutno tumačenje, već zato što su i oni sami imali slično iskustvo. I u ovome slučaju govornici u jezicima nisu pokazali namjeru tumačenja te su svi govorili istovremeno. Nije bio prisutan element izgrađivanja drugih, a sadržaj je govora bio veličanje Boga.

U Djelima, 19. poglavlju, činjenica da su učenici u Efezu govorili jezicima neko duže vrijeme, u suprotnosti je s Pavlovom uputom u 1 Kor 14,27. Lukin spomen proroštva ne bi trebali razumjeti kao tumačenje jezika, a mogući nedostatak tumačenja nije spriječio učenike da javno govore u jezicima, niti vidimo

5 Sklon sam nazvati događaj glosolalije na Pedesetnicu „punina jezika“. Zašto punina? Zato što na Pedesetnicu imamo slučaj gdje su dvije vrste jezika – jezici radi štovanja i jezici u svrhu izgradnje – bile prisutne i povezane. Učenici su u svrhu štovanja govorili u jezicima; učenici nisu imali namjeru tumačiti sadržaje svojih govora. Međutim, Bog je intervenirao i providio tumačenje; i konačno, taj zvuk *phone* (zvuk) i taj cijeli događaj služio je kao znak okupljenim ljudima od kojih su neki postali privučeni tim događajem, a drugi su pak sve to pripisali učinku alkohola.

Pavla kako nalaže učenicima da u jezicima govore samo u privatnom okruženju. Sadržaj je govora još jednom prikazan kao veličanje Boga.

Uz postojanje ovakvih razlika između Djela i 1. Korinćanima, kako ih je moguće pomiriti? Nemoguće ih je pomiriti, osim ako se ne načini razlika između dvije vrste jezika koje ćemo definirati kao: *jezici u svrhu štovanja* i *jezici u svrhu izgrađivanja*⁶, a događaj u Cezareji u Djelima, 10. poglavlju, vjerojatno predstavlja najjači argument za nužnost razlikovanja tih dviju vrsta jezika. Ako je točno da su u Cezareji kršteni vjernici govorili istovremeno u jezicima, baš kao i oni iz Djela apostolskih, 2. poglavlja, da nije bilo pokušaja da se taj govor protumači za izgradnju drugih⁷ te da je Petar protumačio taj događaj na temelju vlastita iskustva na Pedeseticu, a ne zato što je razumio što vjernici govore, onda bismo imali dvije mogućnosti. Prva bi bila smatrati sve zapise glosolalije iz Djela iznimkom i pripisati ih suverenom Božjem djelovanju prema ljudima te uzeti 1. Korinćanima, 14. poglavlje, kao normu za glosolaliju; ili možemo prepoznati da Biblija implicitno svjedoči o dvije slične, no ipak različite funkcije i svrhe jezika: jedne za osobnu pobožnost, a druge za izgrađivanje drugih.

Ako ovu drugu mogućnost prihvatimo kao točnu, onda predlažem daljnju razradu ove teze. Obje vrste jezika imaju nešto zajedničko: i jedno i drugo je dar Duha i u oba slučaja riječ je o istoj sposobnosti govora. No postoje i razlike: jedna vrsta jezika daje se kao trajni dar u životu osobe, a drugu osoba može prakticirati samo povremeno; jedna je vrsta namijenjena izgradnji samo onoga koji govori, a druga izgradnji zajednice; jedna vrsta pomaže pojedincu izraziti svoje štovanje Bogu koje nadilazi riječi, a druga se daje kao očitovanje sile, mudrosti, vodstva i blagoslova Duha; jedna vrsta ne zahtijeva tumačenje, dok druga zahtijeva jer to predstavlja objavu Duha na korist cijele zajednice.

Jedno objašnjenje: bilo da osoba govori u svrhu osobne pobožnosti ili u svrhu izgrađivanja drugih, u oba slučaja osoba govori Bogu, govori tajanstvene stvari i izgrađuje sebe. U tom pogledu ne postoji razlika između ove dvije vrste jezika jer, kao što Ulonska (1996, 126) ustvrđuje, glosolalija, kao dar službe, nije neki drugi dar govorenja jezika, već uporaba toga istog dara (sposobnosti) u druge svrhe. Ista sposobnost koju vjernik ima po Duhu Božjem da govori drugim jezicima ili da govori tajanstvene stvari duhom i izgrađuje sebe, postaje dar Duha za opće dobro kada biva iskorišten od strane Duha Božjeg za Njegovu objavu (1 Kor 12,7). I kao što Pavao retoričkim pitanjem u 1 Kor 12,30 ustvrđuje, svi ne mogu

6 Na engleskom je puno lakše izreći ovu misao. Pa su tako *jezici u svrhu štovanja* nazvani „*devotional tongues*“, a *jezici u svrhu izgradnje* „*ministerial tongues*“. Ovi prvi prakticiraju se u svrhu osobne pobožnosti, a drugi su namijenjeni služenju i koristi drugih vjernika.

7 Barem Luka ne govori ništa o tome. Svjestan sam da je ovo argument šutnje, no ipak moguće tumačenje.

biti upotrijebljeni od Boga na taj način, ali svi mogu u svrhu štovanja (bilo na crkvenom sastanku ili privatno) govoriti u jezicima.⁸

Tekstualna analiza 1. Korinćanima, 14. poglavlja

Ako želimo ispravno razumjeti temu glosolalije u 1. Korinćanima, moramo savladati dvije prepreke. Prva je ta da nam je danas teško shvatiti točnu situaciju u Korintu. Možemo nagađati i nadati se da ćemo pri tome pogriješiti što je manje moguće. Nekim je kršćanima najlakše objasniti Pavlovu uputu u 1 Kor 14,27 „neka govore dvojica – ili najviše trojica – i to po redu, a jedan neka tumači“ tako da kažu kako Pavao brani zajedničku molitvu ili pjevanje u Duhu – i problem riješen. Međutim, očito je da Korinćani nisu tražili Pavla da ih pouči o darovima Duha, već je Pavao, obaviješten o njihovu neprimjerenom ponašanju, napisao poslanicu kojom je htio ispraviti njihova pogrešna vjerovanja i krive prakse (usp. Fee 1994, 148). To pak znači da Pavlove upute nisu sistematske, sveopće i sveobuhvatne, već specifične i u skladu sa specifičnim problemima korintske crkve. Prema tomu, ako želimo ispravno razumjeti Pavlove smjernice vezane uz glosolaliju u korintskoj crkvi, moramo otkriti u čemu je točno bio problem, a ne unositi naša osobna pitanja o glosolaliji u tekst. Na tome tragu, predlažem sljedeću rekonstrukciju:

Očito je da je korintska crkva bila puna problema, a pitanju glosolalije Pavao posvećuje tri poglavlja svoje poslanice (12. – 14. poglavlje). Fee (1994, 10) predlaže da bi na pitanje glosolalije i sva ostala pitanja u Korintu trebalo gledati kroz kontekst pitanja što znači biti *pneumatikos* ili „duhovan“ budući da su Korinćani sebe doživljavali duhovnima. Iz poslanice je o glosolaliji vidljivo nekoliko stvari:

a) „Što se, braćo, tiče duhovnih darova (*pneumatikos*), ne bih htio da ostanete u neznanju“ (1 Kor 12,1). Vjerojatno se Pavao obračunavao s lažnom duhovnošću, no ovdje je to imalo veze s darovima Duha. U 12. poglavlju Pavao daje općenite informacije o karizmama Duha, a u 13. poglavlju govori o ispravnim stavovima i motivima u prakticiranju tih darova. U 14. poglavlju daje specifične upute vezano uz glosolaliju na crkvenim sastancima.

b) „Kad bih ljudske i anđeoske jezike govorio...“ (1 Kor 13,1). Korinćani su vjerojatno glosolaliju smatrali nekom vrstom anđeoskog ili nebeskog jezika i dokazom svoje duhovnosti te već dosegnutoga nebeskog statusa. Stoga nije čudno što se takav elitizam često očitovao i glosolalijom kojom su stvarali nered na sastancima i nisu izgrađivali Crkvu (usp. Menzies 1999, 284). U skladu s grčkom zaokupljenošću i ljubavlju prema retorici i govorništvu, dar glosolalije savršeno odražava i predstavlja izričaj dominantne kulturne vrijednosti.

8 Baš kao što mi imamo sposobnost govora, koja se može upotrijebiti u razne svrhe i u različitim okolnostima (možemo pjevati, govoriti, moliti, Bog može upotrijebiti naš govor za prorokovanje ili riječ mudrosti itd.), na isti način Bog u vjernika koristi sposobnost glosolalije za osobno štovanje ili pak kao manifestaciju Duha u kontekstu okupljene zajednice.

c) Pavao govori o daru glosolalije u kontekstu sakupljene crkvene zajednice kao o očitovanju ili manifestaciji Duha. Ovo je vrlo važno jer Pavao ne raspravlja o privatnom korištenju dara glosolalije niti o jezicima u svrhu štovanja na javnim sastancima.⁹

d) Korinćani su bili vrlo revni za duhovnost i darove Duha. Njihovo znanje o darovima Duha nije došlo iz „druge ruke“ ili knjiga koje su čitali, već su ih imali prilike upoznati i iskusiti u praksi. Njihovo neznanje (1 Kor 12,1) nije bilo neznanje o tome trebaju li se darovi Duha očitovati i na koji način, već o tome *kako* ih koristiti na najbolji mogući način.

e) Imali su sklonost prenaplašavati jezike kao vrhovni dar, dok su zanemariвали ostale. Zbog toga Pavao nastoji pobuditi njihovu svijest o različitosti darova i potrebi da vezano uz tu temu budu ujedinjeni. Stoga se Pavlova nevoljnost za javno korištenje glosolalije treba promatrati s toga stanovišta.¹⁰

Drugu prepreku predstavlja potreba ispravnog razumijevanja „darova Duha“. Darovi Duha u 1. Korinćanima 12–14 predstavljaju posebnu kategoriju darova o kojima Biblija govori i ovo je jedino mjesto na kojem Biblija definira „karizme Duha“. Riječ *charisma*, koja označava „milosni dar“ u Novome zavjetu, ponekad je povezana s pojmom *charis* – „milost“, a ponekad s pojmom *pneuma* – „duh“. U kontekstu 1. Korinćanima 12–14, *charisma* je isključivo vezana uz Duh i, u skladu s time, tu poveznicu trebamo prikladno vrednovati. Uobičajena pogreška jest sve darove o kojima Biblija govori staviti pod nazivnik „duhovni darovi“, i na taj način izbrisati jedinstvenost darova Duha spomenutih u 1. Korinćanima 12–14. No potrebno je razlikovati „duhovne darove“ i „darove Duha“ budući da ovi potonji imaju svoje ishodište u Duhu Svetome.

Pavao počinje 12 poglavlje ne sa „Što se, braćo, tiče karizmi Duha“, već sa „Što se, braćo, tiče *pneumatikōn*“. Dunn (1978, 3:706-707) ustvrđuje kako *pneumatikos*

...posreduje značenje pripadnosti nečega području duha / Duha, esenciji ili naravi duha / Duha, oličenju ili očitovanju duha / Duha, i Pavao uobičajeno koristi ovu riječ na tri načina: a) kao pridjev da opiše nešto kao „duhovno“ (zakon (Rim 7,14), tijelo (1 Kor 15,44.46), razumijevanje (Kol 1,9)); b) kao imenicu muškog roda (duhovan čovjek (1 Kor 2,13.15; 3,1; 14,37; Gal 6,1)), c) kao imenicu srednjeg roda sa značenjem „duhovno“ (duhovna dobra u Rim

9 Kao što će kasnije biti istaknuto, Pavao definira darove Duha (12 pogl.) kao darove dane za zajedničko dobro. U tu svrhu, tumačenje prema kojem Pavao brani javno govorenje u jezicima bez tumačenja, ali ga dopušta u privatnom okruženju, u potpunosti promašuje svrhu darova Duha i predstavlja, prema mome mišljenju, eizegezu ideje koju Pavao nikada nije htio izreći. Zašto bi Pavao ograničio prakticiranje nečega što prema svojoj definiciji pripada u kontekst zajednice, na privatno okruženje pojedinca?

10 Ulonska (1996, 110) smatra da su Korinćani vjerojatno nastojali poučavati i evangelizirati nevjernike kroz jezike.

15,27 ili 1 Kor 9,11, gdje Pavao govori o onome što se odnosi na Duha).

U skladu s time, *pneumatikos* u 1 Kor 12,1 i 14,1 koristi se za darove Duha, i to je manje ili više jednako pojmu *charisma*. Razlog zašto Pavao koristi naizmjenice *pneumatikos* i *charisma* (1 Kor 12,4) vjerojatno leži u mogućnosti da su Korinćani koristili riječ *pneumatikos*, ali u 1 Kor 12,4, Pavao nastavlja riječju *charisma* i tako stvara poveznicu između dara i njegova izvora – Duha (usp. Montague 1976, 146). Moguće je i da Pavao koristi te riječi naizmjenice, ovisno o onome što želi naglasiti. Kada želi naglasiti manifestaciju, koristi riječ *charisma*, a kada želi naglasiti da sposobnost govorenja jezicima dolazi od Duha, koristi riječ *pneumatikos* (usp. Fee 1988, 576). Kakogod, na temelju gramatike grčkog jezika, očito je da se Pavao u 1. Korinćanima 12–14 bavi karizmama koje imaju svoje ishodište u Duhu, i prema tome, tih devet darova možemo nazvati „darovi Duha“ (usp. Budiselić 2011, 253). Ono što te darove čini posebnima jesu tri stvari: način na koji se daju, njihovo ishodište i svrha.

Prvo, ovih devet darova nisu u trajnom i kontinuiranom posjedu vjernika, već se daju od slučaja do slučaja, kako Duh odluči. Pavao piše: „Svaku se daje objava Duha na opću korist...“ (1 Kor 12,7). Glagol „daje“ (grč. *didōmi*) nalazi se u prezentu pasivnome, što najvjerojatnije označava dvije stvari: *prezent* ukazuje na činjenicu da se ti darovi daju i očituju kada se Božji narod okupi zajedno (od slučaja do slučaja) i kada se Duh odluči objaviti preko pojedinaca koje On odabere; *pasiv* govori o našoj nemoći da proizvedemo te manifestacije.¹¹ Kod darova Duha ljudi ovise o Njemu, i kada se On pokrene na bilo koji od ovih devet načina, vjernici postaju posude kroz koje se očituje u prorokovanju, darovima jezika, riječi mudrosti... itd. Shodno tomu, neka osoba jednom može dobiti dar raspoznavanja duhova, a drugi put tumačiti govor u jezicima.¹²

Drugo, ishodište ovih darova jest Duh, tj. darovi su manifestacije Duha, a ne vjernikove zrelosti, obrazovanja, inteligencije ili duhovnosti. Duh očituje svoju mudrost, znanje, silu ili pronicljivost. Stoga nije čudno da su Korinćani, iako nezreli i tjelesni u svojem ponašanju, bili u mogućnosti prakticirati ove darove jer ne ovise o nečijoj duhovnosti, već otvorenosti da budu upotrijebljeni od Boga na

11 Unatoč svim svojim nastojanjima, voljnosti i želji, osoba ne može proizvesti ili djelovati na jedan od ovih devet načina. Darovi nisu dani da bi se koristili prema slobodnoj odluci pojedinca.

12 Ovi darovi nisu isti kao darovi službi poput pastora, učitelja ili evangelizatora. Niti su ograničeni samo na one koji vode službe, slavljenje ili propovijedaju nedjeljom. Činjenica da svaki član Crkve može sudjelovati u službi darova Duha (naravno, u ovisnosti od vodstva Duha) je nešto što crkvama u Hrvatskoj, nažalost, nedostaje. Ograničavajući te darove manje ili više na službenike u Crkvi, postoje situacije gdje samo oni koji su službeno prepoznati i postavljeni od Crkve za neku službu mogu voditi, sudjelovati u ili doprinostiti bogoslužju, dok su ostali vjernici manje ili više samo promatrači. I dok je ovo posljednje (službenici) potrebno, ovo prvo često se zapostavlja. Jednostavno ne znamo kako pomiriti i uskladiti ove dvije „stvari“.

takav način.¹³ Zbog toga darovi Duha nisu i ne mogu biti znak vjernikove zrelosti ili kvalitete nečijeg odnosa s Bogom.

Treće, svrha tih darova jest opće dobro i cijela zajednica može iskusiti i sudjelovati u tim darovima zato što „svakomu se daje objava Duha na opću korist“ (1 Kor 12,7). U 1 Kor 14,26 Pavao također izjavljuje: „Kad se god sastajete...“, što jasno pokazuje da je cijela zajednica mogla i sudjelovala je u službi, vjernici su u raznim prilikama bili upotrijebljeni na razne načine, i Pavao ohrabruje takve crkvene sastanke.¹⁴

Tumačenje 1. Korinćanima, 14. poglavlja

Dvama imperativima „težite“ i „čeznite“ u 1 Kor 14,1, Pavao istovremeno potiče vjernike da traže i ljubav i darove Duha. Ne stavlja ljubav iznad darova, ili obrnuto, budući da je oboje potrebno. To je posebice bilo važno za korintsku crkvu koja je u svojoj duhovnosti bila nebalansirana. Pavao ne kaže kako je ljubav jedan od darova Duha, već da bi ljubav trebala biti glavni motiv i vodilja nečijeg djelovanja i službe. Pavao također naglašava dar proroštva budući da je to bio zapostavljeni dar među Korinćanima, a učinci toga dara su, kao što će Pavao kasnije pokazati, veliki.

U 1 Kor 14,2–4 Pavao uspoređuje učinak dara jezika i dara proroštva u javnom bogoslužju. Kao što Harrisville (1987, 229) primjećuje, Pavao ne pravi razliku između ta dva dara na osnovu definicije, već na osnovu njihove funkcije i rezultata. To pak znači da Pavao ovdje jednostavno analizira doseg učinka glosolalije¹⁵ u javnom crkvenom bogoslužju.¹⁶ Očito je da osoba koja govori u jezi-

13 Horton (1963, 33) primjećuje kako darovi nadilaze razum ili sposobnosti koje osoba može imati. Plodovi Duha na temelju ljubavi, iz Gal 5,22–23, govore o karakteru i ništa od toga ne spada u kategoriju nadnaravnog. Nasuprot tomu, darovi Duha su dani da se očituje snaga i oni spadaju u kategoriju čudnog.

14 Promišljajući o svrsi duhovnih darova, Donald Gee (1993, 130-131) kaže: „zajednički život Crkve ima za svrhu proizvesti nadnaravno svjedočanstvo. Središte njezina svjedočanstva jest uskrsli Krist koji nastavlja djelovati kroz svoj narod na Zemlji... Direktna svrha duhovnih darova je posredovati duhovnu sposobnost koja je moćnija od onoga što najbolja prirodna sposobnost može proizvesti... Ispravno korišteni, duhovni darovi imaju božansku svrhu posebnih blagoslova, kako za nevjernike tako i za Crkvu.“

15 Doseg učinka je da glosolalija izgrađuje samo pojedinca koji govori iako on i ne razumije što govori. No oni koji ga slušaju, nemaju nikakve koristi od toga.

16 Michael Green (1976, 167), slično Feeju, smatra da su jezici dar koji se treba koristiti u osobnoj pobožnosti za izgradnju pojedinca, ali u javnosti, darovi jezika i tumačenja moraju ići zajedno. Ulonska i Williams na temelju ovih redaka govore o mogućnosti da, iako svi vjernici mogu govoriti u jezicima u svrhu štovanja (bilo u privatnosti ili u javnosti, osoba može pjevati i moliti u jezicima kad god to poželi), svatko ne može iskusiti jezike kao objava Duha za opću korist. Menzies (1999, 286) smatra da Pavao nastoji pokazati kako jezici nisu poseban znak nečije duhovnosti tako što u tim redcima govori kako svi mogu privatno govoriti u jezicima (1 Kor 14,2–5) te da oni nisu nešto posebno. Ali u Crkvi je prorokovanje poželjnije.

cima ne govori ljudima, već Bogu. Međutim, budući da ovi jezici nisu samo izraz nečijega osobnog štovanja već bi trebali biti i na korist drugima, ovakvo govorenje, ako se ne protumači, koristi samo govorniku, a to je za Pavla neprihvatljivo.

Kada Pavao u 1 Kor 14,5 izjavljuje da „Onaj koji prorokuje nadvisuje onoga koji govori tuđim jezikom, osim da to ovaj tumači na izgradnju Crkve“, ne znači da je jedan dar veći, a drugi manji, već da osoba koja prorokuje izgrađuje cijelu Crkvu, dok osoba koja govori u jezicima, bez tumačenja, izgrađuje samo sebe. Stoga Pavao definira prorokovanje kao dar koji je veći od dara jezika, ne zbog njegove inherentne vrijednosti, nego sa stanovišta izgradnje. Iznenadujuće, protumačene jezike stavlja u istu kategoriju veličine kao proroštvo.¹⁷ Protumačeni jezici, kao i proroštvo, izgrađuju druge, i to je bio razlog Pavlova uspoređivanja jezika i proroštva u 1 Kor 14,2–4. Nadalje, kada Pavao u 1 Kor 14,5 kaže: „Želio bih da svi govorite tuđim jezicima, a još više da prorokujete“, ne govori o univerzalnosti jezika ili mogućnosti da svi vjernici imaju taj dar u svrhu osobne pobožnosti, kao što to Menzies predlaže, niti da ta izjava stavlja sve neprotumačene jezike u domenu privatnoga, kao što to predlaže Fee. Budući da Pavao u 1. Korinćanima raspravlja o jezicima kao o daru Duha (12. pogl.), a ne o jezicima kao o znaku krštenja u Duhu ili uobičajenoj praksi govorenja u jezicima radi osobne pobožnosti svih vjernika koji su kršteni Duhom, te budući da je problem bio u prakticiranju duhovnosti na crkvenom sastanku, malo je vjerojatno da bi Pavao u tom kontekstu koristio argument o privatnom govorenju jezicima u svrhu štovanja. Jer, kao što ćemo vidjeti kasnije, problem u Korintu nije bila glosolalija sama po sebi, već neprotumačena glosolalija, a pentekostalci koji razlikuju govorenje jezicima u svrhu štovanja i govorenje u jezicima u svrhu izgrađivanja, slažu se da govor jezicima u svrhu štovanja (bilo da osoba govori u svome privatnom okruženju ili na crkvenom sastanku), ne treba biti protumačen, već samo onaj govor u jezicima koji kao dar Duha služi zajedničkom dobru. Rekavši „Želio bih da...“, Pavao u tom kontekstu ne govori općenito protiv neprotumačenih jezika u Crkvi, već kao što Fee (1988, 660), vjerujem, ispravno primjećuje, Pavao „dopušta jezike i tumačenje; on preferira proroštvo“.

U 1 Kor 4,6–12, Pavao nastavlja zagovarati svoju tvrdnju da jezici u svrhu izgradnje, ako nisu protumačeni, postaju nekorisni za komunikaciju (r. 2 „nitko

17 Znači li to da su jezici jednaki prorokovanju? Donald Gee (1993, 154) izjednačuje ovo dvoje, nazivajući protumačene jezike „poruka u jezicima“. Montague (1976, 176) također zagovara istu stvar. Iako Hays (1997, 235) ne raspravlja o ovom pitanju, primjećuje kako osoba koja govori u jezicima govori Bogu, a takav je govor sredstvo izražavanja slave i zahvalnosti (1 Kor 14,15–17). S druge strane, proroštvo se obraća ljudima i sadržava poruku koja izgrađuje, hrabri i tješi. Williams (1996, 2:405–406) se također slaže s Haysom.

ga, naime, ne razumije“), koristeći pritom vlastiti primjer¹⁸ i tri analogije. Pavlova je namjera da crkva u Korintu dođe do točke zrelog rasuđivanja u ovim pitanjima i zato koristi ove tri jednostavne analogije. U muzici, zvukovima ili jeziku, razumljivost je ključ razumijevanja, i tako bi trebalo biti i s govorenjem u jezicima. Jezici, koji nisu protumačeni, uspoređeni su s „govorenjem u vjetar“ (r. 9) i „besmislenošću“ (r. 10) te stvaraju otuđenje između govornika i slušaoca (r. 11).

U 1 Kor 14,13–19 Pavao nastavlja izlagati svoju ideju da je korist većine važnija od koristi jedne osobe, i ovdje skreće pozornost na to kako govor u jezicima djeluje. Ako u redcima 2 – 5 Pavao raspravlja o učincima i djelokrugu djelovanja dara jezika, ovdje pak definira kako jezici djeluju, tj. zašto se samo govornik izgrađuje, ali ne i ostali.¹⁹ Razlog je taj što bilo da osoba pjeva, moli ili slavi Boga, njegov um ne sudjeluje u tome, već se samo izgrađuje duhovni dio osobe (r. 14). Redci 13 – 19 služe, dakle, kao primjena načela izrečenog u r. 12. U tome retku Pavao opisuje i pohvaljuje želju Korinćana da budu *pneumatikos*, ali ih i upozorava da rastu u tome tako da cijela Crkva ima korist od toga. S toga stanovišta jasno je da u r. 13–19 Pavao govori o jezicima u svrhu izgradnje koji se govore tijekom crkvenog sastanka. On samo nastavlja svoj tijek misli.

Želim istaknuti dva uobičajena pogrešna tumačenja ovog odlomka. Primjer prvoga pogrešnog tumačenja dolazi od Feeja (1988, 671) koji ustvrđuje kako Pavao ovdje čini usporedbu

... između molitve i pjevanja duhom i razumom, s ciljem da ovo prvo potisne u domenu privatnog okruženja, dok se samo ovo drugo može prakticirati na crkvenom sastanku. To predmnijeva i u redcima 16–17, gdje ističe kako nema ništa sporno u tome da govornik u jezicima štuje Boga, ali to nije na korist nikome, i posebice u r. 19, gdje se ta razlika jasno pokazuje.

Iako se slažem da je Pavlova namjera istaknuti kako je razumljivost primarni cilj bogoslužja, smatram da je pretjerano reći kako time smješta sve neprotumačene jezike u domenu privatnog bogoštovlja, a protumačene jezike u domenu javnog bogoslužja. Naprotiv, Pavlova primarna namjera jest regulirati specifičan problem koji se javljao u Korintu u kontekstu bogoslužja, a ne smjestiti sve neprotumačene

- 18 U r. 6 Fee (1988, 661-662) vidi prikrivenu apologetiku između Pavla i Korinćana. Vjerojatno je korinška crkva imala nisko mišljenje o Pavlovoj duhovnosti jer on nije uspio dokazati svoju poantu. No Pavao namjerno nije izabrao doći k njima govoreći im u jezicima poradi njihove koristi. Umjesto toga, došao im je s jednostavnim, razumljivim riječima (usp. Hays 1997, 237).
- 19 Ovo je nastavak argumenta iz r. 2 – 5. Prvo, Pavao izjavljuje da je korist jezika ograničena samo na govornika i sada pojašnjava zašto je to tako. Fee (1998, 669) primjećuje da u r. 14 Pavao ne kaže da osoba mora tumačiti poradi svoje izgradnje i razumijevanja. To bi bilo u suprotnosti s onim što je rekao u redcima 2, 4 i 15. Osoba se izgrađuje u svojoj komunikaciji s Bogom kroz Duha, ali ne i ostali.

jezike u privatnu domenu vjernika ili raspravljati o bogoštovlju osobe u privatnom kontekstu. Nudim tri razloga zašto to nije tako kao što tvrdi Fee. Prvo, cjelokupni kontekst poglavlja 12 – 14 predstavlja zajedničko bogoslužje te kako darovi Duha pridonose zajednici. Drugo, ako prihvaćamo da su darovi Duha zapravo objava Duha, tj. da osoba može biti upotrijebljena od Boga s vremena na vrijeme kao sredstvo kroz koje će se On objaviti na razne načine, odatle slijedi da ti darovi nisu u trajnom posjedu vjernika niti ih pojedinci mogu prakticirati kada požele. Treće, jezici, koje ovdje Pavao opisuje, jesu darovi Duha namijenjeni da budu na sveopću korist,²⁰ a nevoljkost Korinćana da tumače jezike blokira tu svrhu. Pavao je bio zabrinut zbog toga. Budući da Fee ne pravi razliku između jezika u svrhu štovanja i izgradnje, zaključuje kako svaki govor u jezicima tijekom bogoslužja treba biti protumačen ili, u protivnome, biti prakticiran u osobnoj pobožnosti.

Drugo pogrešno tumačenje zagovara shvaćanje prema kojem Pavao ovdje naizmjenično govori o jezicima za štovanje i izgradnju, a teolozi poput Ulonske, J. Rodmana Williamsa i drugih koriste ove retke za potporu te ideje. Znači, postavlja se pitanje misli li ovdje Pavao, kada govori o molitvi i pjevanju u Duhu, na govor jezicima u svrhu štovanja ili izgradnje? Ako Pavao ovdje govori o jezicima u svrhu štovanja, prebacuje se s govora u jezicima za izgradnju na govor u jezicima za štovanje. Djelomična potpora može se naći u činjenici da Pavao govori o govoru u jezicima u indikativu futura, tj. govori o glosolaliji kao o sigurnoj činjenici koju će iskusiti u budućnosti.²¹ To ujedno odgovara pentekostnom učenju da svaki vjernik može govoriti u jezicima bilo kada u svrhu osobnog štovanja Boga, no ta ista osoba može samo povremeno govoriti u jezicima radi izgradnje drugih i taj se govor kao takav treba tumačiti.²²

Međutim, budući da Pavao ovdje nastavlja govoriti o jezicima kao o objavi Duha za opću korist (govorenje u jezicima ovdje predstavlja službu Duha, a nije samo čin pobožnog štovanja pojedinca), ne govori o tome da vjernik u jednom

20 Iz 1 Kor 12,7 očito je da su jezici spomenuti u 12,10 namijenjeni za opću korist. Zašto bi onda Pavao, prema Feeju, naložio Korinćanima da govore tim jezicima privatno ako nema tumačenja kada izričito navodi da je svrha tih darova opća korist? Vjerojatno Pavao pobija samoga sebe, ili je Fee pogrešno shvatio ono što govori? Kada Pavao kaže da se samo govornik izgrađuje, ne savjetuje im da govore u jezicima privatno i ne smješta neprotumačene jezike u domenu privatnoga. Samo im ukazuje na to da su promašili poantu.

21 Zato Ulonska (1996, 112) piše kako je Duh Sveti dao dar osobi u njezin duh i ona ga može u svakoj situaciji i prilici koristiti za molitvu Bogu. Uporaba toga dara podložna je volji osobe i ona ga može koristiti u bilo kojem trenutku.

22 Zbog svega što je navedeno, smatram da je korištenje 1 Kor 12–14 kao dokaz tvrdnji da svaki vjernik u svrhu štovanja može govoriti u jezicima kao rezultat dara, koji je Duh Sveti trajno udijelio, promašeno. Iako vjerujem da je to istina, smatram da je bolje koristiti Djela apostolska kao argument.

trenutku govori i moli u jezicima, a onda kasnije koristi razumljive riječi,²³ već jednostavno govori o mogućnosti da pojedina osoba može iskusiti jezike kao objavu Duha. Kad se to dogodi, Pavlova je uputa da takva osoba mora uključiti i svoju racionalnu stranu u bogoslužju. Smatram da ovakvo gledište najbolje odgovara cjelokupnom kontekstu poslanice i problemu nedostatka tumačenja koji je bio prisutan u korintskoj crkvi.

1 Kor 14,18–19 može se shvatiti na tri načina: a) možemo se složiti s Feejem koji tvrdi kako Pavao uspoređuje prikladnost privatnog prakticiranja govorenja u jezicima koje nije protumačeno, koristeći sebe kao primjer (r. 18) i neprikladnost takvoga govora u crkvenom bogoslužju (r. 19 „Ali u Crkvi...“); b) Pavao ovdje govori o jezicima u svrhu štovanja koje prakticira u privatnom životu,²⁴ i u tu svrhu općenito govori o načinu na koji prakticira glosolaliju privatno, ali i u javnosti i; c) Pavao ovdje govori o svojem iskustvu govorenja u jezicima na crkvenim sastancima, i taj se pristup predlaže u ovom članku. Na temelju konteksta moguće je da Pavao govori o svojem iskustvu govorenja u jezicima na crkvenim sastancima, ali zaključuje da (kao što je to učinio u r. 5) čak i tada u crkvi preferira razumljive riječi povrh neprotumačenih jezika. U tu svrhu koristi hiperbolu, ističući kako se 10.000 riječi ne može mjeriti sa samo pet riječi izrečenih razumljivim govorom. Dakle, budući da, kao iskusni govornik u jezicima, na crkvenim sastancima preferira razumljive riječi, tako bi trebali i oni.

A sada dolazimo do najvažnijih redaka u 14. poglavlju, r. 23 – 25:

²³Ako se dakle skupi sva Crkva zajedno i svi govore drugim jezicima, a uđu neupućeni ili nevjernici, neće li reći da mahnitete? ²⁴Ako pak svi prorokuju, a uđe koji nevjernik ili neupućen, sve ga prekorava, sve ga osuđuje. ²⁵Tajne se njegova srca očituju te će pasti ničice i pokloniti se Bogu priznajući: Zaista, Bog je u vama.

Pavao nastavlja istom porukom o potrebi razumljivosti i izgradnji drugih u prakticiranju darova Duha, ali sada svoju pažnju usmjerava na nevjernike i posjetioce koji mogu doći u crkvu.²⁵ Također, daje nam sliku kako izgleda Crkva koja je

- 23 To je uobičajena praksa u pentekostno-karizmatskim crkvama. Upravo zbog toga, vrlo je primamljivo koristiti ove retke za potporu drugoga pogrešnog tumačenja.
- 24 Na temelju gramatike grčkog jezika, Williams (1996, 2:217) zaključuje kako Pavao govori o svome neprekidnom iskustvu molitve u jezicima budući da ovu izjavu donosi u indikativu prezenta.
- 25 Je li moguće da je do sada Pavao raspravljao o učinku glosolalije samo za sastanke na kojima su vjernici bili prisutni, a od r. 20 raspravlja o učinku glosolalije kada su prisutni nevjernici? Horton (1963, 232–236) tako misli i zaključuje kako jezici imaju neku korist za vjernike, ali ne i za nevjernike, i prema tomu, jezici čak i uz tumačenje, ne bi trebali biti korišteni kada su prisutni nevjernici.

otvorena za primanje i prakticiranje darova Duha.²⁶ Grčki glagol *echō* „imati“ u r. 26, koji je u prezentu aktivnome, gramatički posreduje ideju da sudjelovanje u darovima Duha ovisi o volji Duha i o tome kako se želi objaviti u određenom trenutku – što je ista ideja koju podržava i glagol *didōmi* u 1 Kor 12,7.²⁷

Suprotno uobičajenim tumačenjima, očito je da Pavao ne raspravlja o situaciji kada cijela Crkva istovremeno govori ili moli u jezicima, kao što je to slučaj danas u nekim pentekostnim i karizmatiskim crkvama. Ako retke 23 i 24 promotrimo u svjetlu redaka 26 i 27, možemo zaključiti kako gramatika grčkog jezika podržava ovaj zaključak. Kada u r. 23 Pavao kaže *pantes lalōsin glōssais* „i svi govore drugim jezicima“, znači li to da svi okupljeni vjernici istovremeno govore u jezicima? Ako je odgovor potvrđan, onda kada Pavao kaže u r. 24 da *pantes prophēteuōsin* „Ako pak svi prorokuju...“, također kaže da svi oni koji prorokuju, to čine istovremeno ili u jedan glas. Iako može biti istine u tome da je povremeno nered u crkvi nastajao zato što je nekoliko ljudi govorilo u jezicima zbog lažnog shvaćanja duhovnosti ili natjecanja,²⁸ osnovni razlog nereda i zaključka nevjernika da Korinćani „luduju“ bio je nedostatak tumačenja. Jedna bi se osoba digla i počela pred svima govoriti u jezicima, a ostali bi je slušali pa bi iduća osoba napravila isto, i iduća...no nije bilo tumačenja. I to je bio ključan problem korinćanske crkve glede glosolalije.

No ako propustimo prepoznati ovu ključnu točku u tekstu, naša će se rekonstrukcija vjerojatno svesti na zaključak da se Pavao ovdje bavi situacijom kada cijela Crkva pjeva / govori u jezicima, a on im kazuje da prestanu to činiti. Možemo li zamisliti koja bi zbunjenost nastala kada bi cijela Crkva istovremeno prorokovala? No nigdje u 14. poglavlju Pavao ne ukazuje da su oni to radili. Ipak, oni

26 Hays (1997, 24) primjećuje kako Korinćani nisu imali ustaljeni redoslijed bogoslužja niti isprintane biltene s rasporedom i začuđuje što ništa nije rečeno o voditelju koji predsjedava i vodi bogoslužje. U skladu s tim, Pavao očekuje da svi članovi slijede vodstvo Duha, sudjeluju s darovima koje su primili, priklanjaju se jedan drugom i uče jedan od drugoga. Zaključuje: „U Pavlovoj viziji kršćanskog štovanja, ne postoji ukočena formalnost niti nedisciplinirano ludilo: štovanje je zajednice više poput složenog, ali gracioznog plesa, ili prekrasne himne koja se pjeva u kontrapunktu (višeglasju)“ (Hays 1997, 243). Očito, reformacijsko shvaćanje nedjeljnog bogoslužja, kao vremena u kojem je propovijedanje Riječi najvažniji dio bogoslužja, ovdje je ozbiljno izazvano i dovedeno u pitanje.

27 Williams (1996, 2:335) piše: „Ispravno razumijevanje ovoga čini vitalnim osjećaj sadašnjeg djelovanja Duha. Fokus nije na prošlosti, nego na sadašnjosti; dakle, kada se ljudi okupe, očekuju svježju, možda i drugačiju objavu Svetog Duha. Također, budući da osoba unaprijed ne zna koji će joj dar Duh udijeliti, svaka osoba može doći na bogoslužje sa željnim očekivanjem, čak i uzbuđenjem glede onoga što će Duh učiniti kroz nju.“

28 Redci 29 – 31 daju nam uvid da se možda isto događalo s prorokovanjem. Moguće je da je nekoliko ljudi istovremeno davalo proročke govore, što je pak prouzročilo nered na crkvenim sastancima.

koji tumače redak 23, tvrdeći da su Korinćani istovremeno govorili u jezicima, ne tumače na isti način redak 24 koji govori o prorokovanju.

Djela apostolska

Kako bi dodatno pokazali i dokazali razliku između jezika u svrhu štovanja i jezika u svrhu izgradnje, istražiti ćemo tri slučaja kada se javlja spomen glosolalije u Djelima i onda ćemo zaključke istraživanja usporediti s četiri specifične upute koje Pavao daje u 1. Korinćanima, 14. poglavlju. Na taj će se način pokazati kako je neprimjereno čitati Djela apostolska očima Pavla (i obrnuto) i podrediti svaki spomen glosolalije u Bibliji uputama koje je dao u 1. Korinćanima, 14. poglavlju. Iznenadujuće ili ne, otkrit ćemo da su sve one upute koje su napisane u didaktičkom dijelu 1. Korinćanima, 14. poglavlju, „prekršene“ od strane samoga Boga u Djelima apostolskim. A dodatno začuđuje činjenica da se glosolalija u Djelima ne javlja u kontekstu nečije privatne pobožnosti, nego u javno-društvenom kontekstu, baš kao i u Korintu.

Djela 2,1–12

Kada Luka opisuje dolazak Duha, u Djelima 2,2 koristi indikativ aorista *egeneto* „postati, nastati“, a u grčkom to glagolsko vrijeme uobičajeno označava završenu radnju, tj. pokazuje da se radnja dogodila, ali ne i vremensko trajanje same radnje. Iako ne možemo biti potpuno sigurni, primjereno je zaključiti da se „huka“, koja se čula prilikom silaska Duha Svetoga, pojavila u jednom određenome trenutku i onda prestala. Za opis toga zvuka Luka koristi imenicu *ēchos* koja može označavati “bilo koju vrstu zvuka, tona ili buke osim ljudskoga govora – zvuk, buka” (Louw & Nida 1996, 179) ili „metaforički za glas, glasinu... nešto što se čuje“ (Zodhiates 2000).

Međutim, u r. 4 Luka opisuje glosolaliju, ističući kako su učenici *lalein* „govorili“ (infinitiv prezenta aktivnoga) *heterais*²⁹ „drugim, različitim“ jezicima, već kako

29 Izraz *heteros*, „jezici“, može se razumjeti na nekoliko različitih načina. Prema Williamsu (1996, 2:213): „Prvo, postoji gledište da glosolalija na Pedesetnicu nije bila fenomen koji se ponovio kasnije – na Pedesetnicu su ljudi govorili stranim jezicima, ali u kasnijim slučajevima to su bili ekstatični ili nadahnuti govori. Ovo gledište razlikuje dvije vrste drugačivosti: drugačivost stranih jezika i drugačivost ekstatičnih ili nadahnutih govora.“ U skladu s takvim gledištem, Charles D. Isbell (1975, 16) primjećuje: “Pavlovo korištenje izraza *Lalein glōssais*, ovdje u 1. Korinćanima, 14. poglavlju, mora se strogo razlikovati od Lukina korištenja istog izraza u Djelima, 2. poglavlju. Jer, Luka govori svojim čitateljima da on opisuje govorenje u različitim jezicima ili dijalektima (Dj 2,6.8), što je bilo potrebno zbog prisutnosti ljudi čiji su materinji jezici bili različiti; ali Pavao objašnjava da glosolalija u Korintu uključuje govor *mystēria* “koje nitko ne razumije“. Drugo gledište tvrdi kako su svi slučajevi glosolalije u biti emocionalno nerazumni govori koji su posljedica dugog iščekivanja obećanog dolaska Duha Svetoga i uzbuđenja

im Duh *edidou* „davaše“ (imperfekt aktivni) govoriti. Vidljivo je kako su učenici govorili u jezicima neko (duže) vrijeme budući da se glagoli u r. 4 nalaze u infinitivu prezenta i imperfektu. Nasuprot kratkoći akcije, opisane u r. 2, njihov govor u r. 4 nije bio samo trenutani već su nadahnuti Duhom govorili neko duže vrijeme.

Na temelju toga možemo vidjeti koji je to bio zvuk koji je privukao mnoštvo da se okupi zajedno (r. 6 „narod se zgrnu“). Jesu li čuli huk vjetra s neba ili zvuk glosolalije? Glagol *genomenēs* (particip aorista pasivni) u r. 6, koji se doslovno može prevesti „doći u postojanje“, opisuje zvuk koji su čuli prisutni. No ovaj put Luka za zvuk ne koristi riječ *ēchos*, već *phōnēs*. I kada uzmemo u obzir da su učenici govorili u jezicima neko duže vrijeme (i tako stvarali zvuk), i da se za opis tog zvuka koristi riječ *phone* nasuprot riječi *echo*, koja se koristi za trenutni zvuk huke vjetra, postaje očito da su ljudi čuli i bili privučeni zvukom glosolalije. Drugi dio r. 6 govori da su bili „zbunjeni“, no koji je točno bio razlog njihove zbunjenosti?

hoti ēkouon heis hekastos tē idia dialektō lalountōn autōn (Dj 2,6)

hoti – „zato, budući da“

ēkouon – „slušali su, čuli“ (imperfekt, mn.)

heis – „jedan, pojedini“ (pridjev, nom., jed., m.r.)

hekastos – „svaki, svatko“ (pridjev, nom., jed., m.r.)

autōn – „njima, njih“ (zamjenica, gen., mn.)

lalountōn – „govoreći“ (particip prezenta, mn.)

tē – „u“ (određeni član, dat., jed.)

idia – „svom, vlastitom“ (pridjev, dat. jed.)

dialektō – „dijalektu“ (imenica, dat., jed.)

Tekst ovog retka jasno govori da su okupljeni ljudi slušali glosolaliju zajed-

kada se to napokon i dogodilo. Prema Williamsu (1996, 2:214), ovakvo je gledište neodgovarajuće jer neki su mislili da su apostoli pijani, ali ih je također „svatko od njih čuo kako govore njihovim jezicima“. Prema tomu, glosolalija na Dan pedesetnice nije bila samo emocionalno nerazumljiv govor već je imala razuman sadržaj. Treće, postoji gledište prema kojem se govorenje u jezicima u Djelima apostolskim smatra govorenjem stranih jezika. Oni koji zastupaju ovo gledište vjeruju kako se govorenje jezicima na drugim mjestima također sastojalo od govorenja stranih jezika. Za Williamsa (1996, 2:214), ovakva tvrdnja ima malo smisla jer u Cezareji jedini ljudi koji su bili prisutni bili su Židovi, a u Efezu jedina je osoba bila Pavao. Williamsov (1996, 2: 21) posljednji argument za rješenje ove teme leži u shvaćanju grčke riječi *heteros*. Na temelju razumijevanja ove riječi, moguće je tvrditi kako su učenici na Pedeseticu govorili u „drugim“ – stranim jezicima ili u „drugim“ – duhovnim jezicima. Drugačivost se može gledati u odnosu na broj ili kvalitetu. Ako se drugačivost odnosi na broj, onda možemo reći da su učenici govorili u dodatnom broju stranih jezika. No ako se drugačivost odnosi na kvalitetu, onda znači da su ti jezici drugačiji u svojoj naravi, klasi ili vrsti. Prema tomu, Williams zagovara kako se drugačivost glosolalije odnosi na kvalitetu – učenici su u Djelima i Korintu govorili pneumatskim ili duhovnim jezicima, različitim prema svojoj kvaliteti i naravi.

no (imperfekt mn.) svaki u vlastitu dijalektu. Sve su riječi u jedini osim glagola *ēkouon* „slušati“. Prvotno, ljudi su bili privučeni zvukom glosolalije, no njihova zbunjenosti nije nastala zbog toga, nego zato što je svaki od njih čuo taj zvuk – taj *phōnēs* „u vlastitu dijalektu“. Očito su se na Pedesetnicu dogodila dva čuda – čudo govora i čudo slušanja – jer je Bog suvereno protumačio, tj. dao ljudima da čuju te govore na svojem jeziku.³⁰ Ljudi su čuli glosolaliju, a onda su razumjeli taj *phone* na svojem jeziku. Ovo je potrebno naglasiti kao argument za tvrdnju da ljudi nisu doveli u pitanje zdrav razum učenika zbog „jezika“, već zbog toga što nisu mogli shvatiti kako to da svaki od njih čuje govor na vlastitu jeziku.³¹

Djela 2,8 potvrđuje ponuđeno tumačenje r. 6. Opet i ovdje imamo jedninu u riječima „svaki“ „u“ „svome“ i „dijalektu“:

kai hēmeis akouomen hekastos tē idia dialektō hēmōn en hē egennēthēmen
pōs – „kako, na taj način“ (prilog)
hēmeis – „mi, nas“ (zamjenica, nom., mn.)
akouomen – „slušati“ (indikativ prezenta aktivnog, mn.)
*hekastos*³² – „svaki, svatko“ (pridjev, nom., jed.)
tē – „u“ (određeni član, dat., jed.)
idia – „svom, vlastitom“ (pridjev, dat., jed.)
dialektō – „dijalekt“ (imenica, dat., jed.)
hēmōn – „nas“ (zamjenica, gen., mn.)
en hē egennēthēmen – „u kojem smo rođeni“ (aorist pasivni, mn.)

Slično, Dj 2,11 potvrđuju postojanje čuda slušanja:

akouomen lalountōn autōn tais hēmeterais glōssais (Dj 2,11)
akouomen – „slušati“ (indikativ prezenta aktivnog, mn.)
lalountōn – „govoreći“ (particip prezenta aktivnog, mn.)
autōn – „njih“ (zamjenica, gen., mn.)
tais – „u“ (određeni član, dat., ž.r., mn.)
hēmeterais – „našim“ (pridjev, dat., ž.r., mn.)
glōssais – „jezicima“ (imenica, dat., ž.r., mn.)

30 Očito je da je postojalo čudo slušanja jer bi u protivnom slušaocima bilo nemoguće razaznati riječi njihovih dijalekata ako su učenici govorili istovremeno u različitim dijalektima. Čak i u sobi punoj ljudi, gdje svi govore istim jezikom, bilo bi teško razaznati sadržaj razgovora.

31 Zbog toga ne prihvaćam argument da su jezici sami po sebi negativan znak zato što čak i kad je tumačenje prisutno, to ne briše odbojnost i negativne reakcije koje oni stvaraju. Jezici su nešto pozitivno (u konačnici, oni su dar Duha Svetog), ali zbog svoje dvosmislenosti, neki će biti privučeni njima, a neki ne.

32 Ova riječ, budući da je u nominativu, odnosi se na subjekt rečenice, tj. slušaocima. Kad bi se ta riječ odnosila na one koji govore jezicima (apostole), bila bi u genitivu *ἐκαστῶν*. To je važno budući da bi se tada značenje rečenice promijenilo i glasilo bi da je svaki apostol govorio u dijalektu okupljenih ljudi i tada više ne bi bilo čuda slušanja.

Okupljeni ljudi shvatili su što se dogodilo (kakvo čudo) i začuđeni su zaključili: „svi ih čujemo gdje našim jezicima govore...“. Ovoga je puta cijela rečenica u množini, što podrazumijeva da to predstavlja njihov zajednički zaključak. Čuli su glosolaliju i *phone*, no svaki u svome dijalektu. Njihova je reakcija bila dvostruka: neki su bili znatiželjni i htjeli su otkriti više o tome, a drugi su ih nastojali diskreditirati govoreći: „puni su slatkog vina“ (Dj 2,13).³³

Djela 10,44-48

Redak 46 je posebice zanimljiv u ovom događaju – kako su obrezani vjernici znali da su poganski vjernici slavili Boga? Je li tumačenje bilo prisutno i u ovom slučaju? Jesu li poganski vjernici tumačili jezike u kojima su govorili, kao što to Pavao nalaže u 1 Kor 14, ili su obrezani vjernici znali na temelju svojega prethodnog iskustva da sadržaj tih jezika sadržava slavljenje Boga – čak i bez tumačenja? Nadalje, jesu li obrezani vjernici slušali govor u jezicima neko vrijeme prije nego što je ponuđeno tumačenje, ili su poganski vjernici govorili u jezicima, ali su ih obrezani vjernici čuli i razumjeli na hebrejskom (tada bi to bilo čudo slušanja, kao u Djelima, 2. poglavlju)? Ako su ti novoobraćenici govorili jezicima bez tumačenja, onda bi to bila povreda Pavlova naputka u 1 Kor 14. No da bismo dobili odgovor, trebamo analizirati grčki tekst.

ēkouon gar autōn lalountōn glōssais kai megalynontōn ton theon (Dj 10,46)

gar – „jer“ (veznik)

ēkouon – „čuti, slušati, razumjeti“ (indikativ imperfekta aktivnog, mn.)

autōn – „njih, ih“ (zamjenica, gen., m.r., mn.)

lalountōn – „reći, govoriti“ (particip prezenta aktivnog, mn., dosl. „govoreći“)

glōssais – „jezik“ (imenica, dat., mn., indirektni objekt)

kai – „i“ (veznik)

megalynontōn – „učiniti velikim, veličati, objavljivati nečiju veličinu“ (particip prezenta aktivnog, mn., dosl. „veličajući“)

ton theon – „Bog“ (imenica, akuz., direktni objekt štovanja poganskih vjernika)

Obrezani vjernici su *ēkouon* „slušali“ kako poganski vjernici govore u jezicima određeno vrijeme. Uzimajući u obzir da su „govoreći“ i „veličajući“ dva participa prezenta u adverbijalnoj ulozi te nadopunjavaju radnju glavnoga glagola „čuti, slušati“, oni ujedno i označavaju radnju koja se događa istovremeno s radnjom glavnoga glagola. Dakle, gramatika grčkog jezika daje nam za pravo zaključiti da su se radnje govorenja, veličanja i slušanja odvijale istovremeno. Luka ne spomi-

33 Usputna napomena: u kršćanstvu postoje slučajevi gdje se vjernici ponašaju kao da su pijani (brbljaju, posrcu, smiju se... itd.). I onda se takvo ponašanje pripisuje ispunjenju Duhom Svetim na temelju Dj 2,13. No tekst jasno govori da su ljudi došli na ideju kako su apostoli pijani ne zato što su se ovi ponašali i zvučali kao da su pijani, nego zato što ljudi nisu mogli sebi objasniti kako svi oni čuju apostole da govore „njihovim dijalektom“. Zato su to čudo pripisali pijanstvu apostola.

nje tumačenje, no jednako tako ne ostavlja vremenski prostor između govorenja i veličanja poganskih vjernika i razumijevanja sadržaja govorenja u jezicima kao veličanje Boga od strane obrezanih (židovskih) vjernika. Moj je zaključak da ono što su obrezani vjernici razumjeli kao govorenje i veličanje Boga nije došlo kao rezultat protumačenih jezika, nego su prepoznali glosolaliju. Petar će kasnije apologetski objasniti u Dj 11,15 da je ista stvar koja se dogodila u Cezareji, dogodila i njima na Dan pedesetnice. Prema tomu, znali su da poganski vjernici u Cezareji slave Boga u jezicima zato što su i sami imali isto iskustvo na Pedesetnicu. Ako ustrajemo u shvaćanju da je tumačenje ipak bilo prisutno, onda je primjerenije reći da je Bog još jednom suvereno dao tumačenje slušačima nego tvrditi da su nekako oni koji su govorili u jezicima ujedno i ponudili tumačenje tih jezika za obrezane vjernike. No, ponavljam, Luka na tu temu šuti i mi samo možemo po- gađati je li tumačenje bilo prisutno ili ne.

Djela 19,6

Naš posljednji tekst su Djela 19,6, gdje nas zanimaju samo dva glagola koja opisuju aktivnost govorenja.

kai epithentos autois tou Paulou tas cheiras ēlthe to pneuma to hagion ep' autous elaloun te glōssais kai ephēteuo

elaloun – „govoriti“ (indikativ imperfekta aktivnoga, mn.)

te glōssais – „u jezicima“ (imenica, dat., mn.)

kai – „i“ (veznik)

eprophēteuon – „prorokovati“ (indikativ imperfekta aktivnoga, mn.)

U ovome slučaju, kada Luka govori o silasku Duha i pratećim manifestacijama, koristi dva glagola u imperfektu za taj opis: „proricahu“ i „govorahu“. Ovo pretpostavlja radnju koja je trajala neko vrijeme, a ne trenutnu radnju. A to je pak suprotno Pavlovoj uputi iz 1 Kor 14,27 „Ako se govori tuđim jezikom, neka govore dvojica – ili najviše trojica – i to po redu, a jedan neka tumači.“ U ovome su slučaju učenici govorili istovremeno, ne njih dvojica ili trojica, i vjerojatno svi u isto vrijeme. I ovdje Luka ne spominje je li bilo tumačenja, stoga je i nemoguće nešto zaključiti sa sigurnošću. Dva glagola u imperfektu povezana veznikom „i“ ne otkrivaju jesu li se govor u jezicima i prorokovanje odvijali istovremeno ili jedan nakon drugoga; jesu li prvo govorili u jezicima pa onda prorokovali? Imperfekt nam jedino ukazuje na trajnost tih radnji, i kao takav, moramo razumjeti da su učenici u Efezu proveli određeno vrijeme govoreći u jezicima i prorokujući.

Završna opažanja i sažetak

Kada pristupimo bilo kojoj temi s pogrešnim pretpostavkama ili krivim polaznim točkama, završit ćemo pogrešnim tumačenjima i zaključcima. Prema tomu,

u ovome smo članku nastojali vjerno rekonstruirati povijesne okolnosti u Djelima i 1. Korinćanima kako bismo postigli ispravno tumačenje. Tekstualna analiza Djela i 1. Korinćanima, 14. poglavlja otkrila nam je da po pitanju glosolalije u ovim dijelovima Pisma postoje značajne razlike. Da budemo iskreni, Biblija nije knjiga sustavne teologije u kojoj se doktrine i dogme sustavno i sveobuhvatno obrađuju. Stoga, za očekivati je da će između raznih biblijskih autora i/ili dokumenata postojati određene razlike.

No, kao što smo vidjeli, unatoč naravi Biblije, kao kolekcije dokumenata koje su napisali različiti autori, razlike u glosolaliji između Pavla i Luke su značajne. I umjesto da ih na silu pokušamo pomiriti, Pavlovo i Lukino učenje o glosolaliji, a to se obično radi tako što se Lukino učenje kao nepouzdanog teologa „baci kroz prozor“, a Pavla postavi na pijedestal, nastojali smo dopustiti Luki i Pavlu da govore svojim jezikom.

Iznenadujuće ili ne, Luka ne slijedi Pavlovo učenje o glosolaliji u 1. Korinćanima 12–14. U tri navrata u Djelima apostolskim, vidjeli smo da su pojedinci ispunjeni Duhom govorili istovremeno u jezicima, a ne jedan po jedan. Tumačenje je jedino spomenuto u Djelima, u 2. poglavlju, i to je bilo učinjeno suvereno od strane samoga Boga. U Djelima 10 i 19, ostavljeni smo bez informacija u pogledu tumačenja. Stoga i ne možemo znati kako su i na koji način slušatelji u Djelima 10 i 19 razumjeli glosolaliju. I, konačno, nedostatak tumačenja nije spriječio ljude u Djelima da govore u jezicima određeno duže vrijeme (sjetimo se imperfekta).

Kada smo došli do korinške crkve, rekli smo da ljudi uobičajeno rade grešku smatrajući da Pavao adresira našu suvremenu situaciju u kojoj svi ili većina ljudi u nekoj lokalnoj crkvi pjeva ili moli u Duhu tijekom bogoslužja i onda dođe neka neobraćena osoba te kad vidi i čuje sve to, pomisli da su kršćani ludi. Ne možemo znati jesu li Korinćani na svojim sastancima molili i pjevali na taj način, no glavna je poanta da Pavao uopće ne adresira tu situaciju. Obraća se situaciji gdje pojedinci stanu pred okupljenom zajednicom i počnu govoriti u jezicima jedan za drugim, bez tumačenja. Zamislimo što bi se danas dogodilo kada bi nekoliko pojedinaca ustalo jedan za drugim, stalo za propovjedaonicu i sve što bi rekli, bilo bi govorenje u jezicima. To bi bilo čudno i neobično.

Na temelju svega, nadam se da možemo vidjeti kako je primjena Pavlovih uputa iz 1. Korinćanima na našu današnju situaciju u pentekostno-karizmatskim crkvama o molitvi i pjevanju u Duhu promašena i pogrešna. Biblija ne adresira ovo pitanje, tako da smo po tome pitanju ostavljeni s određenim prazninama. Ako bismo uzeli Djela apostolska kao pomoć u traženju odgovora na to pitanje, vidjeli bismo da su svi pojedinci, koji su bili ispunjeni Duhom, istovremeno govorili u jezicima, govorili su neko određeno (duže) vrijeme i u dva navrata, Luka ne spominje ništa o tumačenju. No ako bismo ipak htjeli odgovoriti na pitanje smiju li kršćani u crkvi istovremeno govoriti, moliti i pjevati u jezicima, onda nam Djela

apostolska daju obrazac koji nudi potvrđan odgovor. U skladu s time, ne vidim prepreke da kršćani danas istovremeno ne mole, slave ili pjevaju u jezicima.

U ovome smo članku također nastojali dati odgovor na očigledne razlike koje postoje po pitanju glosolalije između Djela apostolskih i 1. Korinćanima 14. poglavlja. Predloženo je rješenje bilo da se napravi razlika između *jezika u svrhu štovanja*, i *jezika u svrhu izgradnje* – ista sposobnost govorenja u jezicima koja se koristi u dvije svrhe. Obje „vrste“ jezika dar su Duha, i dok 1. Korinćanima, 14. poglavlje, govori izričito o jezicima u svrhu izgradnje, Djela apostolska implicitno svjedoče za dar jezika koji trajno ostaje dio molitvenog života vjernika. Svjestan sam da Biblija ne razlikuje ove dvije vrste jezika. No ako uzmemo kao ispravno tumačenje da „darovi Duha“ nisu trajno vlasništvo vjernika i da vjernici ne mogu djelovati u njima kad god požele, s učenjem Biblije, gdje se pretpostavlja da vjernici imaju sposobnost molitve i pjevanja u Duhu (Rim 8,26; Ef 5,19; 6,18; Kol 3,16; Jud 20), ovo je tumačenje vjerojatno najbolje.

Smatram da Williams (1996, 2:398) pogađa srž stvari kada kaže:

Neophodno je napraviti razliku između jezika kao sastavnog dijela Duhom ispunjenog života i jezika kao dara (danog po milosti, ali nikada posjedovanog) Duha kada se zajednica okupi zajedno. Ne postoje suštinske razlike između jezika u svrhu štovanja i jezika u svrhu izgradnje. Razlika *nije u suštini, nego u praksi*.

Jezici u svrhu štovanja trajan su dio života molitve i štovanja; nisu ograničeni i svi vjernici na taj način mogu govoriti u jezicima. Međutim, „ne znači da svi oni koji mogu govoriti u jezicima u svrhu štovanja (tj. u molitvi i štovanju) također govore u jezicima za izgradnju drugih vjernika“ (Williams 1996, 2:397).

Jezici su prema Bibliji dani za četiri specifične svrhe: a) kao znak da je osoba krštena Duhom, tj. da je osoba primila dar (krštenje) Duhom (Dj 2,4; 10,46; 19,6); b) za osobnu izgradnju vjernika koja se događa kada osoba moli, slavi ili pjeva u jezicima (1 Kor 14,5.14–18; Mk 16,17; Ef 5,19; 6,18; Rim 8,26; Jud 20); c) kao znak nevjernicima (1 Kor 14,22); d) za izgradnju lokalne Crkve. Prema tomu, kao što Bernard (1984, 255) izjavljuje, „ako razumijemo što govorenje u jezicima jest i za koje svrhe je ono dano, možemo ispravno razumjeti i uskladiti cjelokupno učenje Pisma na tu temu“.

Literatura

- Bernard, David K. 1984. *The New Birth: Pentecostal Theology – Volume 2*. Haze-
lwood: Word Aflame Press.
- Budiselić, Ervin. 2011. “The Impartation of the Gifts of the Spirit in Paul’s The-
ology.” *Kairos* Vol. 5, No. 2 (Listopad), 245-270.

- Dunn, J. D. G. 1978. "Spirit," in: C. Brown (ed.), *The New International Dictionary of New Testament Theology* Vol. 3, 693–707. Grand Rapids: The Zondervan Corporation; Exeter: The Paternoster Press.
- Faupel, William D. 1996. "Glossolalia as Foreign Language: an Investigation of the Early Twentieth-Century Pentecostal Claim." *Wesleyan Theological Journal* Vol. 31, No. 1 (Proljeće), 95–109.
- Fee, Gordon D. 1988. *The First Epistle to the Corinthians*. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company.
- Fee, Gordon D. 1994. *God's Empowering Presence*. Massachusetts: Hendrickson Publishers.
- Fee, Gordon D. 1996. *Paul, the Spirit and the People of God*. Massachusetts: Hendrickson Publishers.
- Gee, Donald. 1993. *Pentecostal Experience*. Springfield: Gospel Publishing House.
- Green, Michael. 1976. *I Believe in the Holy Spirit*. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company.
- Harrisville, Roy A. 1987. *1 Corinthians: Augsburg Commentary on the New Testament*. Minneapolis: Augsburg Publishing House.
- Hays, Richard B. 1997. *First Corinthians*. Louisville: John Knox Press.
- Horton, Harold 1963. *Darovi Duha*. Zagreb: Kristova Pentekostna crkva u SFRJ.
- Isbell, Charles D. 1975. "Glossolalia and Propheteialalia: A Study of 1 Corinthians 14." *Wesleyan Theological Journal* Vol. 10 (proljeće), 15–23.
- Jambrek, Stanko. 2007. "Dar govorenja u jezicima," u: Stanko Jambrek (ur.), *Leksikon evanđeoskoga kršćanstva*, 106–107. Zagreb: Bogoslovni institut i Prometej.
- Louw, J. P., & Nida, E. A. 1996. "ἑξῆς" in: J. P. Louw & E. A. Nida *Greek-English Lexicon of the New Testament: Based on Semantic Domains* (electronic ed. of the 2nd edition.) Vol. 1, 179. New York: United Bible Societies.
- Menzies, Robert P. 1999. "Paul and the Universality of Tongues: A Response to Max Turner." *Asian Journal of Pentecostal Studies* Vol. 2, No. 2, 283–295.
- Montague, George T. 1976. *The Holy Spirit*. New York: Paulist Press.
- Schaff, Philip. 1882. "History of the Christian Church, Volume I: Apostolic Christianity. A.D. 1-100." *Christian Classics Ethereal Library*. Available from: <http://www.ccel.org/ccel/schaff/hcc1.html>.
- Stitzinger, James F. 2003. "Spiritual Gifts: Definitions and Kinds." *The Master's Seminary Journal* Vol. 4, No. 2 (Jesen), 143–176.
- Ulonska, Reinhold. 1996. *Darovi Duha*. Osijek: Izvori.

Williams, J. Rodman. 1996. *Renewal Theology, Vol. 2, Salvation, the Holy Spirit, and Christian Living*. Grand Rapids: Zondervan Publishing House.

Zodhiates, S. 2000. "2279. ἦχος *échos*." *The complete word study dictionary: New Testament* (electronic ed.). Chattanooga: AMG Publishers.

Ervin Budiselić

Glossolalia: why Christians Can Speak in Tongues in the Service without interpretation

Abstract

The article analyzes the topic of speaking in tongues, notably, the question, can Christians speak in tongues in the church service without interpretation. In the first part, the article presents various views on glossolalia that exist among the Christians. The second part introduces the problematic of differences between glossolalia in 1 Corinthians and the book of Acts which is then followed by the textual analysis of key parts of 1 Corinthians and Acts. Based on analysis it is suggested that the best way to reconcile differences about glossolalia between 1 Corinthians and Acts is to make distinction between devotional and ministerial glossolalia. The third part of the article offers remarks and summary of the topic with a conclusion that Christian can speak in tongues in the service and not every speaking in tongues needs to be interpreted.

Key words: glossolalia, speaking in tongues, gifts of the Spirit, 1 Corinthians 12-14, the book of Acts, Pentecost